

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет технологій та дизайну
Кафедра професійної освіти в сфері технологій та дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора

Олександра ОЛЬШАНСЬКА
(ініціали і прізвище)

« 6 » січень 2026 року

ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація
та міжнародні відносини
Спеціальність: С4 Психологія
Кваліфікація: бакалавр з психології
Факультет мистецтв і моди

Київ 2026 рік

РОЗРОБЛЕНО: Київський національний університет технологій та дизайну

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: М. В. Москальов, к.психол.н., доцент, доцент кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну, А. А. Тихомирова, к. психол.н., доцент кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну. А. В. Колодяжна, к.психол.н., доцент, доцент кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну

Протокол від 18.12.2025 року № 8

Завідувач кафедри Алла СЕМЕНОВА
(підпис)

Схвалено Вченою Радою факультету мистецтв і моди

Протокол від 19 грудня 2025 року № 0

Декан факультету мистецтв і моди Каталія ОСТАПЕНКО

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму атестаційного екзамену укладено відповідно до затвердженого стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та освітньо-професійної програми підготовки фахівця за освітнім ступенем «Бакалавр» зі спеціальності 053 «Психологія».

Атестаційний екзамен призначений для визначення теоретичної і практичної підготовки випускника до виконання професійних завдань. Програма і порядок проведення випускних екзаменів визначається «Положенням про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті технологій та дизайну», «Положенням про освітні програми в Київському національному університеті технологій та дизайну» та іншими нормативно-правовими актами.

Програма включає перелік питань ряду дисциплін циклу професійної підготовки, передбачених навчальним планом, освітньо-професійною програмою підготовки фахівців зі спеціальності 053 «Психологія»: основи психологічного консультування та психокорекції, психодіагностика, вікова та педагогічна психологія, соціальна психологія.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКА СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 «ПСИХОЛОГІЯ», ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»

Кваліфікаційні вимоги до бакалавра

Здобувач вищої освіти повинен мати належний рівень професійної підготовки, який передбачає: засвоєння знань про психічні явища, закономірності їх виникнення, функціонування та розвиток, поведінку, діяльність, вчинки; взаємодію людей у малих та великих соціальних групах; психофізіологічні процеси та механізми, які лежать в основі різних форм психічної активності; здатних розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології.

Здобувач вищої освіти повинен вміти застосовувати набуті знання в практичній роботі, має володіти методами соціально-психологічних досліджень, навичками проведення діагностичних вимірів розвитку особистості, а також впливу факторів середовища.

Бакалавр повинен вміти забезпечувати допустиме та доцільне психолого-педагогічне втручання у процес виховання дітей, підлітків, молоді; надавати допомогу сім'ї; виконувати роль з'єднувальної ланки поміж особистістю та суспільством; працювати в умовах неформального спілкування, залишаючись на позиції неофіційного лідера; будувати взаєностосунки в вихованцями на рівних, допомагати їм у період їх соціального та професійного визначення, захищати їхні права.

Загальні компетентності, якими повинен володіти випускник:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності, якими повинен володіти випускник:

ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

ФК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

ФК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

ФК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

ФК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій

ФК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження

ФК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

ФК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)

ФК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту

ФК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики

ФК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 2 Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН 3 Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН 4 Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН 5 Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН 6 Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору

первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 7 Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 8 Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.

ПРН 9 Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні з рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).

ПРН 10 Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН 11 Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

ПРН 12 Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПРН 13 Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН 14 Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПРН 15 Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 16 Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПРН 17 Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН 18 Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Випускна атестація здійснюється Екзаменаційною комісією у формі атестаційного екзамену та публічного захисту кваліфікаційної роботи.

Склад комісії затверджується наказом ректора університету. До складання атестаційного екзамену допускаються здобувачі, які не мають академічної заборгованості. Під час екзамену здобувач отримує екзаменаційний білет, час для підготовки відповіді відводиться у межах 30 хвилин.

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам

стандартів вищої освіти.

Атестація проводиться як комплексна перевірка знань здобувачів, яка передбачена навчальним планом підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр зі спеціальності 053 Психологія в Київському національному університеті технологій та дизайну.

Складання атестації проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

Атестація проводиться за білетами, складеними у повній відповідності до програм навчальних дисциплін.

Атестація не повинна перевищувати 6 академічних годин на день.

Всі засідання екзаменаційної комісії протоколюються. У протокол вносяться оцінки, одержані на екзамені, записуються додаткові питання, що ставились здобувачеві, особливі думки членів комісії. Протокол підписують голова та члени екзаменаційної комісії, які приймали участь у засіданні.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВІДПОВІДІ ЗДОБУВАЧА

Оцінка відповіді здобувача здійснюється за стобальною шкалою відповідно до вимог ЄКТС: відмінно (A), добре (BC), задовільно (DE), незадовільно (FX).

Оцінки *«відмінно» (A)* заслуговує студент, який виявив всебічні, системні й глибокі знання та розуміння основ психологічних наук і вміння вільно їх використовувати у відповідях на питання білету, ознайомлений з новими психологічними теоріями та дослідженнями.

Зазвичай, оцінка *«відмінно»* ставиться студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних категорій і понять з психологічних дисциплін, усвідомлюють значення наукових знань для професійної діяльності психолога, творчо використовують їх у поясненні на прикладах.

Оцінки *«добре» (BC)* заслуговує студент, який виявив повне знання та розуміння основ психологічних наук, засвоїв категорії та сучасні теоретичні підходи у поясненні психічних явищ.

Як правило, оцінка *«добре»* виставляється студентам, які засвідчили системні знання та розуміння матеріалу з навчальних психологічних дисциплін і здатні до їх самостійного пояснення щодо використання в професійній діяльності. Одночасно вони допустили несуттєві неточності, пропуски, помилки, які змогли самостійно виправити.

Оцінки *«задовільно» (DE)* заслуговує студент, який виявив знання та розуміння основ навчальних дисциплін в обсязі, потрібному для майбутньої роботи психолога, але частково ознайомлений з новими психологічними теоріями та дослідженнями. Зазвичай, оцінка *«задовільно»* виставляється студентам, які допустили суттєві помилки у відповіді на іспиті, але продемонстрували здатність усунути ці помилки.

Оцінка *«незадовільно» (FX)* виставляється студентіві, який виявив значні прогалини в знаннях основних психологічних дисциплін, допустив принципові помилки у викладі основного матеріалу, не зміг відповісти на питання білету.

Як правило, «незадовільна» оцінка виставляється студентам, у яких відсутні знання з психологічних дисциплін або їх недостатньо для початку професійної діяльності психолога.

Програма атестаційного екзамену затверджена на засіданні кафедри психології № 8 від 18 грудня 2025 року.

Зав. кафедри психології

А. В. Семенова

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

1. Проаналізуйте значення та функціональні обов'язки психолога-консультанта в освітній і соціальній сферах.
2. Розкрийте базові етичні та професійні норми діяльності психолога-консультанта.
3. Охарактеризуйте відмінності та особливості індивідуального і групового консультування.
4. Опишіть основні теоретичні підходи до психологічного консультування (психоаналітичний, гуманістичний, когнітивно-поведінковий тощо).
5. Проаналізуйте специфіку консультування дітей і підлітків у закладах освіти.
6. Розкрийте зміст і сутність методів психологічного консультування.
7. Охарактеризуйте особливості сімейного консультування в освітньому та соціальному контекстах.
8. Опишіть типові запити клієнтів у сфері освітнього психологічного консультування.
9. Проаналізуйте специфіку діяльності психолога-консультанта з учнями, які мають особливі освітні потреби.
10. Розкрийте особливості кризового консультування та його застосування у соціальній сфері.
11. Охарактеризуйте прийоми активного слухання та їх значення в консультативному процесі.
12. Опишіть способи та методи взаємодії психолога з батьками учнів.
13. Проаналізуйте чинники, що визначають результативність психологічного консультування.
14. Розкрийте роль і значення психодіагностики в процесі консультування.
15. Охарактеризуйте підходи до роботи психолога з педагогами у межах консультативної діяльності.
16. Опишіть особливості консультування осіб із девіантною поведінкою.
17. Проаналізуйте проблему професійного вигорання педагогів і значення консультування у його профілактиці.
18. Охарактеризуйте явища перенесення та контрперенесення у консультативному процесі.
19. Опишіть засоби стимулювання клієнтів до змін під час консультування.
20. Проаналізуйте значення психологічного консультування у запобіганні булінгу в освітньому середовищі.
21. Розкрийте зміст поняття психокорекції, її завдання, методи та сфери застосування.
22. Проведіть розмежування між психологічним консультуванням і психокорекцією.
23. Назвіть основні різновиди психокорекції та охарактеризуйте їх.
24. Опишіть ключові методи психокорекції та приклади їх використання.
25. Визначте етапи психокорекційного процесу та поясніть їх значення.

26. Обґрунтуйте необхідність дотримання етичних норм у діяльності психотерапевта.
27. Наведіть приклади типових скарг клієнтів і поясніть їх роль у виборі терапевтичного підходу.
28. Охарактеризуйте соціокультурні та наукові передумови виникнення психоаналізу.
29. Проаналізуйте методологічні нововведення, запроваджені З. Фройдом у психоаналізі.
30. Опишіть чинники, що зумовлюють виникнення неврозу з позицій психоаналізу.
31. Наведіть приклади психологічних захистів і поясніть їх роль у поведінці людини.
32. Поясніть сутність явища десенситизація в психокорекції та його прояви.
33. Дайте визначення психодрама та опишіть етапи її аналізу.
34. Охарактеризуйте основні психоаналітичні техніки та їх застосування.
35. Опишіть етапи гіпнотерапії та схему її реалізації.
36. Наведіть базові техніки психокорекції.
37. Проаналізуйте обмеження застосування психокорекції.
38. Розкрийте зміст сімейної психотерапії, її цілі та основні підходи.
39. Охарактеризуйте ключові положення теорії М. Боуена у контексті сімейної психотерапії.
40. Розкрийте сутність групової психокорекції, механізми її впливу та функції терапевта.
41. Опишіть стадії розвитку психокорекційної групи.
42. Охарактеризуйте специфіку психокорекції дітей і підлітків.
43. Назвіть основні проблеми, з якими звертаються діти та підлітки, та методи їх подолання.
44. Опишіть моделі міжособистісної взаємодії практичного психолога в колективі.
45. Розкрийте особливості першої зустрічі психолога з адміністрацією закладу освіти.
46. Проаналізуйте основні напрями та форми діяльності практичного психолога.
47. Охарактеризуйте типові помилки у професійній діяльності практичного психолога.
48. Опишіть послідовність роботи практичного психолога.
49. Розкрийте вимоги до організації кабінету практичного психолога.
50. Проаналізуйте правовий статус практичного психолога в освітній системі.
51. Охарактеризуйте зміст діяльності та завдання психологів у сфері освіти.
52. Опишіть ключові професійні компетентності практичного психолога.
53. Розкрийте специфіку роботи практичного психолога з дітьми дошкільного віку.
54. Опишіть функціональні обов'язки практичного психолога.
55. Розкрийте зміст і значення етичного кодексу практичного психолога.

56. Проаналізуйте кваліфікаційні вимоги до особистості практичного психолога.
57. Охарактеризуйте основні види діяльності практичного психолога.
58. Опишіть особливості планування роботи та ведення звітності психолога.
59. Розкрийте специфіку діяльності психолога в інтернатних закладах.
60. Охарактеризуйте основні напрями роботи психолога в дошкільному закладі.
61. Опишіть вимоги до ведення документації практичного психолога.
62. Розкрийте зміст ігрової корекції у роботі з дітьми.
63. Опишіть процес і основні етапи психокорекції.
64. Розкрийте особливості адаптації дітей раннього віку до умов дошкільного закладу.
65. Охарактеризуйте причини та прояви раннього дитячого аутизму.
66. Назвіть і розкрийте актуальні проблеми та завдання психодіагностики на сучасному етапі.
67. Охарактеризуйте підходи до класифікації психодіагностичних методик.
68. Опишіть формалізовані та неформалізовані методики і їх відмінності.
69. Розкрийте сутність методу спостереження, його мету, етапи та різновиди.
70. Опишіть психодіагностичний процес і його основні етапи.
71. Розкрийте поняття «психологічний діагноз» та вимоги до його формулювання.
72. Перелічіть чинники, що впливають на результати психологічного обстеження.
73. Охарактеризуйте проєктивні методики та їх основні види (структурування, інтерпретація, експресія тощо).
74. Розкрийте зміст особистісних опитувальників для діагностики мотивації.
75. Охарактеризуйте метод незавершених речень і можливості його застосування.
76. Назвіть опитувальники інтересів особистості.
77. Опишіть методи соціометрії та референтометрії й їх практичне використання.
78. Назвіть відомі методики дослідження сімейних взаємин.
79. Розкрийте поняття спеціальних здібностей і наведіть приклади відповідних тестів.
80. Охарактеризуйте сучасні підходи до розуміння креативності та приклади її діагностики.
81. Охарактеризуйте особливості діагностики когнітивної сфери (відчуття, сприймання, увага, пам'ять, уява).
82. Охарактеризуйте особливості діагностики афективної сфери (емоції, воля).
83. Розкрийте можливості виявлення відхилень у розвитку психічних процесів.
84. Назвіть групові тести інтелекту, що застосовуються у вітчизняній практиці.
85. Розкрийте специфіку діагностики дезадаптивних станів.
86. Охарактеризуйте методики визначення емоційного інтелекту.

87. Розкрийте професійно-етичні засади психодіагностики.
88. Охарактеризуйте стандартизований (статистичний) і нестандартизований (клінічний) підходи у діагностиці.
89. Розкрийте сутність і базові принципи психологічного консультування.
90. Опишіть основні етапи процесу психологічного консультування.

Рекомендована література

Основна

1. Мельничук О. Б. Основи психоконсультування та психокорекції. К. : Каравела, 2023. 389 с.
2. Магдисюк Л. І. Основи психологічного консультування : навч. посіб. / Людмила Іванівна Магдисюк, Раїса Петрівна Федоренко. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с.
3. Основи психологічного консультування (лекційний курс): навчально-методичний посібник. Уклад.: Б. А. Якимчук, І. П. Якимчук. Умань: ПП Жовтий О. О., 2020. 119 с.
4. Кризове психологічне консультування: навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: С. П. Байда. Умань : Візаві, 2024. 197 с.
5. Радзівіл К. П. Методичні вказівки до практичних робіт та організації самостійної роботи із навчальної дисципліни «Психотерапія з практикумом». Умань, 2023. 46 с.
6. Радзівіл К. П. Основи психотерапії: курс лекцій : навчальний посібник. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань : ВПЦ Візаві, 2023. 172 с.
7. Титаренко Т. М. Випробування кризою. Одісея подолання. (психологічна терапія). К. : Каравела, 2021. 248 с.
8. Юнг К. Г. Аналітична психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 250 с.
9. Міщенко М. С. Методика роботи психолога. Умань : Компринт, 2025. 214 с.
10. Шеленкова Н. Л., Міщенко М. С., Поліщук О. Р. Психологія у вимірах війни: основні аспекти надання психологічної допомоги : кол. моногр.. Київ : Компринт, 2024. 331 с.
11. Лівандовська І. А. Методика роботи психолога. Умань : Візаві, 2020. 330 с.
12. Поліщук С. А. Психологічні практики в системі підготовки практичних психологів. Суми : Університетська книга, 2023. 134 с.
13. Основи психодинамічної діагностики і психотерапії / Кол. авт.: М. І. Винник, М. М. Пустовойт, В. І. Лановий Львів : Новий Світ-2000, 2023. 197 с.
14. Психодіагностика: методичні рекомендації щодо організації

самостійної роботи здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем за спеціальністю 053 Психологія / Укл. Н.Л. Шеленкова. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань, 2022. 53 с.

15. Психолого-педагогічна діагностика : навч.-метод.посіб. / МОН України, Уманський держ.пед.ун-т імені Павла Тичини; уклад. Н. І. Скрипник. Умань : Візаві, 2020. 135 с.

16. Психодіагностика та психокорекція дітей: навч.-метод. рек./ Уклад. Н. Скрипник. Умань : Візаві, 2024. 77 с.

17. Співак Л. М. Діагностика і корекція «Я-концепції» молодших школярів з низьким рівнем навчальних досягнень. Київ : Каравела, 2023. 223 с.

18. Харцій О. М. Візуальна психодіагностика. Львів : Магнолія 2006, 2024. 223 с.